

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ยึดแนว “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จัดการแก้ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง และการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร

นายจรินทร์ จักกะพาก อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กล่าวถึงการปรับปรุงการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่า เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สิ่งที่ต้องการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นต้องการเน้นย้ำในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) คือ การจัดทำระบบข้อมูลในท้องถิ่น เช่น ข้อมูลผู้สูงอายุ ข้อมูลคนยากจน ข้อมูลผู้ว่างงาน ข้อมูลผู้ติดยาเสพติด ข้อมูลแหล่งน้ำ ตลอดจนข้อมูลด้านต่างๆ เพราะ อปท. อยู่ใกล้ชิดพี่น้องประชาชน จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเหล่านี้ เพื่อนำไปวางแผนแก้ปัญหา เนื่องจากที่มาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมาจากการเลือกตั้งของพี่น้องประชาชนในท้องถิ่น จึงเป็นความหวังที่เข้ามาช่วยแก้ปัญหาของชาวบ้าน

“การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องมีความสอดคล้องกับปัญหา และตรงกับความต้องการของพี่น้องประชาชน สอดคล้องกับแนวทางทางารพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และยุทธศาสตร์การพัฒนา 20 ปีของรัฐบาล ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้สนองนโยบายรัฐบาลในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชลงสู่การปฏิบัติแก่พี่น้องประชาชน”

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกล่าวถึงบทบาทและการให้ความรู้ในการส่งเสริมด้าน “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยการส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ) ว่า ปัจจุบัน ประชาชนร้อยละ 60-70 ต้องใช้น้ำเป็นต้นทุนในการผลิตทางการเกษตร แต่ต้องเผชิญกับปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเข้ามามี

บทบาทในการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำในท้องถิ่นด้วยตัวเอง โดยรัฐบาลจะดูแลรับผิดชอบบริหารจัดการเรื่องน้ำในระบบหลัก เช่น เขื่อน คลองชลประทาน เป็นต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเข้ามาบริหารจัดการแหล่งน้ำในท้องถิ่นให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง ยกตัวอย่าง การบริหารจัดการน้ำขององค์กรบริหารส่วนตำบลเทพนิมิตร อ.ปองน้ำร้อน จ.จันทบุรี ซึ่งมีภูมิประเทศติดชายแดน ได้มีการนำคูัดกรตถึง ซึ่งมีความยาว 4-5 กิโลเมตร ซึ่งใช้สำหรับป้องกันการรุกรานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในพื้นที่ของประเทศไทย ในช่วงที่มีปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยนำคูัดกรตถึงมาปรับปรุงพัฒนาเป็นคลองส่งน้ำ

“คูัดกรตดังกล่าวอยู่ห่างจากแหล่งน้ำประมาณ 1 กิโลเมตร ซึ่งบริเวณโดยรอบคูัดกรตถึงมีสวนลำไยอยู่ทั้งสิ้นประมาณ 4,000 ไร่ และที่ใกล้ๆ กับคูัดกรตถึงมีแหล่งน้ำที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี โดยไหลไปลงยังประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เกษตรกรไม่ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำดังกล่าว ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิตร จึงได้มีการทำประชาคม เพื่อนำน้ำที่อยู่ในลำคลองดังกล่าวต่อท่อส่งไปยังคูัดกรตถึงเพื่อประโยชน์แก่เกษตรกรสวนลำไย ซึ่งมีปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และช่วงขาดฝน จึงได้ขออนุญาตฝ่ายความมั่นคงเพื่อพัฒนาคูัดกรตถึงดังกล่าวให้กลายเป็นคลองชลประทาน พร้อมประสานองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรีสนับสนุนเครื่องจักรมาขุดลอก ทำคันคู ปรับระดับ นอกจากนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิตร์ ได้จ่ายขาดเงินสะสมเพื่อซื้อเครื่องสูบน้ำ และทำโรงสูบน้ำ รวมทั้งวางระบบท่อส่งน้ำ โดยมีพี่น้องประชาชน หน่วยงานความมั่นคง หน่วยงานราชการ มาร่วมลงมือกันทำจนประสบความสำเร็จ สามารถนำน้ำจากแหล่งน้ำลุ่มสู่คูตกรถถึง เพื่อมาใช้ในสวนลำไยได้ตลอดฤดูแล้ง ปี 2559 นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงยังได้นำน้ำจากคูตกรถถึงดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย"

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำแนวคิดการบริหารจัดการแหล่งน้ำขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิตร์ อ.ปองน้ำร้อน จ.จันทบุรี มาขยายผล โดยหาพื้นที่ว่างที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ อาจเป็นที่ดินไม่ได้ใช้ประโยชน์หรืออาจเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ ถ้าเป็นที่ดินของเอกชนก็ให้ติดต่อขอเช่า เพื่อทำเป็นพื้นที่เพาะปลูกแบบเกษตรผสมผสาน ปลูกพืชเชิงซ้อน และนำผู้ยากไร้ ไม่มีที่ดินทำกิน และมีความต้องการจะพัฒนาตนเอง โดยได้รับการคัดเลือกจากการทำประชาคม หรือที่เรียกว่า "ระเบิดจากข้างใน" เข้ามาเป็นเกษตรกรในพื้นที่แปลงเกษตรผสมผสานดังกล่าว โดยเบื้องต้นจัดเป็นแปลงๆ ละ 2 งาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่วางระบบน้ำเพื่อนำน้ำจากแหล่งน้ำเข้ามายังแปลงเกษตร และประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด เพื่อสนับสนุนพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์น้ำ ซึ่งการทำงานในลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะของกลไกประชารัฐ มีประชาชนเป็นหลัก ส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดหาแปลงเกษตร คัดเลือกเกษตรกรจากผู้ยากไร้ และจัดวางระบบน้ำ ขณะนี้มีหลายพื้นที่ที่ได้ลงมือทำแล้ว โดยมีเป้าหมายให้ทุกตำบล ทุกอำเภอ ดำเนินการตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ โดยใช้ชื่อว่า "น้ำคือชีวิต"

สู่แปลงเกษตรผสมผสาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

นายจรินทร์ กล่าวต่อไปว่า ปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเร่งแก้ไขอีกเรื่องหนึ่ง คือ การบริหารจัดการขยะ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นนโยบายของรัฐบาล ขณะนี้ได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ยกร่าง ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำ

กฎหมายลูกเพื่อให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน และประกาศใช้ภายในวันที่ 16 มีนาคม 2560 ซึ่งใจความสำคัญประการหนึ่ง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีหน้าที่ในการบริหารจัดการขยะให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยพี่น้องประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะ จัดการคัดแยกขยะตั้งแต่บ้าน สำนักงาน และทุกหน่วยงาน จะต้องทำ ทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้าไปให้ความรู้ในการจัดการแยกขยะ รวมทั้งค่าใช้จ่าย

ช่วยในการจัดการขยะ ปัจจุบันตัวเลขที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ในการจัดการขยะอยู่ที่ประมาณกว่า 13,000 ล้านบาทต่อปี ในขณะที่สามารถจัดเก็บเงินจากประชาชนได้เพียงปีละ 2,000 ล้านบาทต่อปี ต้นทุนในการจัดเก็บขยะจริงอยู่ที่ประมาณ 102 บาทต่อเดือน ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บจากประชาชนเพียง 20 บาท ทำให้เป็นภาระด้านการเงินการคลังของท้องถิ่น ใน พ.ร.บ. ฉบับนี้ ได้กำหนดให้ประชาชนต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะเพิ่มขึ้น ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่าไม่เกิน 150 บาทต่อเดือนตามกฎหมายลูกได้กำหนดไปแล้ว ซึ่งอาจจัดเก็บอยู่ระหว่าง 40-102 บาท หรือ 50-102 บาท หรือ 60-102 บาท โดยให้แต่ละท้องถิ่นไปออกข้อบัญญัติที่เป็นไปตามบริบทของท้องถิ่น / ชุมชนนั้นๆ และขึ้นอยู่กับปริมาณขยะด้วย แต่ในเบื้องต้นจะจัดเก็บจากประชาชนไม่เกิน 102 บาทต่อเดือน

อย่างไรก็ตาม บางพื้นที่อาจไม่มีค่าจัดเก็บขยะ เพราะอาจมีขยะในปริมาณน้อยมาก เช่น ประชากรที่อยู่บริเวณที่สูง หรือภูเขา ซึ่งอาจจัดเก็บกันเอง บางพื้นที่ที่ประสบภัยน้ำท่วม ท้องถิ่นอาจยกเว้นไม่เก็บก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทแต่ละพื้นที่ และอาจมีการเก็บเป็นครั้งคราว ไม่ใช่การเก็บเป็นรายเดือน เช่น อาคารชุดพักอาศัย ซึ่งมีปริมาณขยะมาก สามารถเก็บเป็นรายครั้งได้ หรือในเมืองท่องเที่ยว แต่ละท้องถิ่นก็สามารถมีบริบทเฉพาะได้ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยจะมีการจัดประกวดหมู่บ้านสะอาดในทุกตำบล จัดประกวดอำเภอสะอาด จัดประกวดจังหวัดสะอาด โดยจะประกาศผลปลายปี 2560 เพื่อเป็นการกระตุ้นสร้างความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

"ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักได้รับการกล่าวถึงเชิงลบในเรื่องธรรมาภิบาล เรามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,852 แห่ง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ส่วนที่เป็นปัญหามีเพียง

ไม่กี่แห่ง แต่ถูกกล่าวหาแบบเหมารวม กรมฯ คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญ ในปี 2560 จึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องความโปร่งใส เพื่อแก้ภาพลักษณ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้ความสำคัญว่า ถ้าองค์กรไม่โปร่งใส เราจะดูแลพี่น้องประชาชนไม่ได้ กรมฯ ได้มีตัวชี้วัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการประเมินทุกปี โดยในปี 2560 จะมีตัวชี้วัดในเรื่องธรรมาภิบาลเพิ่มเข้ามา โดยเฉพาะจะมีการตั้งคณะทำงานโดยมีตัวแทนจากประชาชนอยู่ในคณะกรรมการชุดนี้ 2 คน มีข้าราชการท้องถิ่น 1 คน ข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 1 คน ลงไปตรวจสอบความโปร่งใสในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการประมวลจริยธรรม โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะได้มีการติดตามเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด"

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นยังได้กล่าวถึงการดูแลผู้สูงอายุว่า ในขณะนี้ประเทศไทยกำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ และด้วยประสบการณ์ตลอดช่วงชีวิตของผู้สูงอายุ จึงเปรียบเสมือนคลังสมองของชุมชน จึงได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือชมรมผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้ามามีชีวิตร่วมกัน มีการสอนเรื่องการดูแลสุขภาพ ธรรมะ และให้ผู้สูงอายุที่มีความสามารถด้านดนตรี ด้านงานฝีมือ ศิลปะพื้นบ้าน ด้านสมุนไพร มาถ่ายทอดให้ความรู้สู่คนรุ่นหลัง ซึ่งที่ผ่านมากลุ่มผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ด้านการดูแลผู้ป่วยติดเตียง บางพื้นที่สามารถหารายได้จากการคัดแยกขยะ นำขยะรีไซเคิลไปขาย ซึ่งบางพื้นที่มีเงินกองทุนจากการขายขยะรีไซเคิลนับแสนบาท และได้นำเงินเหล่านี้ไปใช้ดูแลผู้ป่วยติดเตียง และเป็นทุนการศึกษาให้เด็กและเยาวชน หรือบางพื้นที่ที่มีผู้สูงอายุที่มีความรู้ด้านการเกษตรก็สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรรุ่นหลังได้

นอกจากนี้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับ "โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น" โดยปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโรงเรียนอยู่ในพื้นที่กว่า 1,500 โรงเรียน ได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียน ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง เช่น ทำแปลงเกษตรพืชผักสวนครัว และนำมาปรุงเป็นอาหารกลางวัน พัฒนาเด็กด้านการสร้างวินัย โดยนำขยะรีไซเคิลที่บ้านมาเข้าธนาคารขยะ เพื่อแลกเปลี่ยนเงิน สร้างรายได้ให้ตนเอง และเป็นแรงกระตุ้นผู้ปกครองให้เข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียนร่วมกับคณะครู

นายจิรพันธ์ กล่าวในตอนท้ายว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องหันมาดูแลเรื่องปากท้องและความ เป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง เป็นพื้นฐานไปสู่การพัฒนาชาติ และประชาชนในแต่ละพื้นที่ต้องให้ความสำคัญและติดตามการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ต้องเปิดโอกาสให้พี่น้องประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

เช่น มีการแสดงผลงาน ในกฎหมายระบุไว้ว่าก่อน
สิ้นปีงบประมาณ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้อง
แสดงผลงาน ตลอดถึงเรื่องการใช้งบประมาณ และผล
งานในรอบปีที่ได้ดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนเกิดความ
ตื่นตัว และเห็นความสำคัญขององค์การปกครองส่วน
ท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม หากประชาชนพบเห็นสิ่งที่ไม่ดีใน
ทางทุจริต ไม่โปร่งใส ประชาชนสามารถร้องเรียน
ได้โดยตรงที่ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย
โทร. 1567 ทั่วประเทศ หรือที่ศูนย์ดำรงธรรม
ท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือ
ที่สำนักงานรัฐมนตรี โทร. 1111

www.bla.go.th

